

Jednotný knižnično-informačný systém už aj v Žilinskom kraji

Žilinský samosprávny kraj má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti päť knižníc, a to Krajskú knižnicu v Žiline, Kysuckú knižnicu v Čadci, Turčiansku knižnicu v Martine, Liptovskú knižnicu G. F. Belopotockého v Liptovskom Mikuláši a Oravskú knižnicu A. Habovštiaka v Dolnom Kubíne. Každá z týchto piatich knižníc plní nielen mestskú, ale i regionálnu funkciu, Krajská knižnica v Žiline dokonca krajskú a neraz sa zapájajú aj do medzinárodného kontextu.

Aby mohli knižnice plniť svoje základné funkcie, kráčať s dobou a uspokojovať potreby všetkých čitateľov, musia nielen aktívne dopĺňať svoje fondy, ale i skvalitňovať svoje služby. Stalo sa štandardom dnešnej doby, že ľudia hľadajú rýchlú a efektívnu cestu k informáciám a novinkám, že vybavujú potrebné záležitosti cez internet z pohodlia svojho domu, že pri návšteve webových stránok vyžadujú príjemné a intuitívne používateľské prostredie. Aj pre tieto dôvody sa Žilinský samosprávny kraj vrhol do hľadania prostriedkov na nový knižnično-informačný systém. A čo bolo pred pár rokmi iba želaním, sa tento rok stalo skutočnosťou. Samospráva získala na projekt EÚ s názvom „Informácie bez hraníc. Budovanie informačnej spoločnosti prostredníctvom prepojenia knižnično-informačných systémov“ 180 042,40 € a z toho z vlastných prostriedkov zainvestovala približne 9 000 €. Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a štátnym rozpočtom SR v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007 – 2013. Pri zrode projektu a následne jeho realizácii stál i český partner Knihovna Města Ostravy, ktorý sa i dodnes aktívne podieľa na všetkých jeho aktivitách. Ale pekne od začiatku.

Zastaraná technická vybavenosť sa stáva brzdou kvalitatívneho rastu dnešnej informačnej spoločnosti. Poruchovosť či neohybnosť a neprispôsobivosť systému znemožňuje komunikáciu medzi knihovníkmi či knihovníkom a používateľom. Riešenie tejto situácie sa dostavilo s víťaznou ponukou spoločnosti LANIUS, s. r. o. Na základe starostlivo zadaných požiadaviek bol do všetkých piatich knižníc Žilinského samosprávneho kraja naimplementovaný systém Clavius.

Jednotný knižnično-informačný systém v Žilinskom kraji spustil prvým vyzdvihnutím zarezervovaných kníh predseda ŽSK Juraj Blanár.

Ten je na Slovensku dostupný od roku 2001 v plnej slovenskej verzii a stal sa presadzujúcim sa knižnično-informačným systémom hlavne vo verejných knižniciach. Žilinský kraj je už totiž v poradí tretí, ktorý nainštaloval Clavius ako krajský knižnično-informačný systém. A čo systém prináša? Najvýznamnejším krokom je vzájomné prepojenie všetkých piatich knižníc medzi sebou a kompatibilita s väčšinou knižníc na Slovensku, ale i v zahraničí, a tým vybudovanie vzájomne dostupného informačného obsahu a preberanie záznamov, a to aj na medzinárodnej úrovni. Výhody systému však určite ocenia nielen knihovníci, ale hlavne koneční používatelia. Tí môžu v novom rozhraní online predlžovať svoje výpožičky alebo si rezervovať práve vypožičané dokumenty. V prípade, že im v ponuke knižnice nejaká kniha chýba, môžu poslať knižnici požiadavky na nákup nových dokumentov, či rýchlo a jednoducho získavať informácie o novinkách knižnice.

Koľkí z vás už niekedy zabudli v termíne odovzdať knihu? S novým systémom už bude ťažšie zabudnúť, pretože na mailovú adresu čitateľa budú zasielané automatické predupomienkové maily s upozornením na vypršanie výpožičnej lehoty. Samozrejme, že samospráva nezabudla ani na deti či handicapovaných používateľov. Pre zrakovo postihnutých je vytvorený nový online katalóg, ktorý akceptuje princípy blind friendly verzie. No a detičky sa môžu tešiť zo svojho detského katalógu s obrázkovým vyjadrením jednotlivých žánrov detskej literatúry. So softvérom muselo byť ruka v ruke vynovené i hardvérové vybavenie a z projektu boli teda zakúpené i počítače a servery v sume 22 200 €. Ale zakúpenie a implementácia nového knižnično-informačného systému nebola jedinou aktivitou podporeného projektu, ale iba jeho časťou. Veď zmysel cezhraničného projektu tkvie v jeho pozitívnom dosahu pre oboch zapojených partnerov. Ďalšie aktivity boli zamerané hlavne na výmenu skúseností a prezentáciu domácej kultúry u partnera. Jednou z prvých bola recipročná výstava „Živá kultúra“, ktorá sa konala od februára do septembra 2012.

Výstava „Živá kultúra“ v Krajskej knižnici v Žiline

Aby návštevníci krásy a zaujímavosti regiónu neľadali iba na stránkach kníh, mohli svoje oči potešiť a svoju túžbu po objavovaní nabudiť fotografiami historických pamiatok, prírodných krás a významných osobností cezhraničného partnera. Ak ste túto výstavu nezastihli a chcete si ju i dnes pozrieť, nájdete ju v elektronickej podobe na stránkach regionálnych knižníc a na stránke Knihovny Města Ostrava. Neskôr v júni 2012 sa konala takisto „živá“ panelová diskusia slovenských a českých knihovníkov, ktorej cieľom bolo vymeniť si odborné skúsenosti v oblasti edičnej činnosti, akvizícií, bibliografickej, katalogizačnej a komunitnej práce, či v dnešnej dobe aktuálnej a potrebnej problematiky zis-

skavania mimorozpočtových zdrojov na činnosť knižníc. Pre knihovníkov boli určené i odborné stáže v septembri 2012. Pretože tak, ako je dôležité nainštalovať efektívny a funkčný softvér, takisto dôležité je vyškoliť v ňom pracovníkov, aby v každej situácii dokázali pomôcť používateľovi. Výmena skúseností sa však neobmedzovala iba na technologickú stránku či na elektronické informačné zdroje, ale i na tú dôležitejšiu – ľudskú. Ako pracovať s jedným používateľom, ako pracovať so skupinou ľudí, ako

Panelová diskusia v Turčianskej knižnici v Martine

pracovať so špecifickými skupinami ľudí? Toto všetko bolo témou výmenných stáží. A čo by to boli za knižnice, keby nevyužívali každú jednu príležitosť na nákup nových knižničných dokumentov? Knihovna Města Ostravy investovala 5 000 € a pre knižnice Žilinského samosprávneho kraja bolo v projekte vyčlenených 8 500 € na nákup novej literatúry. Pre českého partnera slovenské a pre slovenského české knihy. Hlavný cieľ výberu kníh bolo vzájomné poznávanie kultúr prihraničných regiónov, znovupoznávanie jazykov, výchova detí k multikulturalizmu a v neposlednom rade výber odbornej literatúry pre študentov univerzít v kraji. Poslednými aktivitami, ktoré sa uskutočnia pri príležitosti ukončenia projektu, bude záverečná konferencia v Ostrave v novembri 2012 a vydanie zborníka v rámci merania výkonov knižníc – benchmarking v januári 2013. Tie prinesú zhrnutie výsledkov doteraz veľmi úspešného projektu.

Žilinský samosprávny kraj si uvedomuje význam knižníc, ktoré v dnešných televíznych časoch musia o svojich návštevníkov tvrdo bojovať. S radosťou však môžeme povedať, že tento boj stále vyhrávajú a i dnes si dokážu udržať veľmi vysoké číslo návštevnosti, napríklad Krajskú knižnicu v Žiline v roku 2011 navštívilo až 260 349 ľudí. Tajomstvom ich úspechu sú kvalitné služby, zaujímavé podujatia a plnohodnotná príležitosť strávenia voľného času v pokojnej atmosfére knižnice. Preto kraj plne podporuje svoje fondové inštitúcie nielen spolufinancovaním úspešných projektov z Dotačného systému Ministerstva kultúry SR a spolufinancovaním projektov Európskej únie, ale i finančnou podporou akvizícií a výnimočných podujatí, nápadov a inovácií.

Všetkých, ktorých zaujal projekt „Informácie bez hraníc“, pozývame teda na webové stránky knižníc:

<http://www.krajskakniznicazilina.sk>,
<http://www.kniznica-cadca.sk>,
<http://www.tkmartin.sk>,
<http://www.kniznicagfb.sk>
<http://www.oravskakniznica.sk>,

alebo ešte lepšie – priamo na osobnú návštevu regionálnych knižníc Žilinského samosprávneho kraja.

Foto: ŽSK

Zuzana Mičíková
 zuzana.mickova@zask.sk